

רַב אַחָא קרטיגנא.

נוכר ב"ק קיד: כי אתא רב דימי אמר רב חנא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל וכו'.

ר' אחא רובא. ערך ר' אחא הגדול.

רַב אַחָא שר הבריה.

היה בזמן רב אמי כיבמית מה. שהיא ור' תנחום בריה דר' חייא איש כפר עכו פרוק הנהו שבויתא דאתי מארמון למבריא — ואתי לקמיה דר' אמי וכו', ובבתובות פת. יספר מעשה בא לפני ר' יצחק [נפחא כן הוא בערבין כב:] באנטיכיא, ופרש"י שר הבריה כך שמו. ונוכר כתובות כב. ב"ב קמז, שאמרו שם וזו הלכה העלה רב אחא שר הבריה לפני חכמים באושא, ולפי פשיטו אין זה שייך להבריתא, וכן מצינו כתובות נ. שגם ר' אבהו ור"י בר יוסף היו באושא, וביוחסין כתב ויש רב אחא שר הבריה בפ"ב דתוספתא ושכח לציין באיזה מסכתא, ולא מצאתי בשום מקום בתוספתא, ואם באמת נמצא כן מוכרחים אני לומר שתרי רב אחא שר הבריה הו', ורב אחא שהעלה לפני חכמים באושא היה תנא וכדפירוש הרשב"ם ב"ב קמז. שקאי כשהיו שם הסנהדרין, וצ"ע.

ר' אחאי. (אמורא ירושלמי בדור ד').

נוכר תרומות רפ"י ר' חזקיה ר' אחאי בשם ר' בא בר ממל, ובסנהדרין פ"ד ה"ז ר' חזקיה ר' אחי בש"ר אבהו. ובילקוט לך פ' מה תתן לי ר' אחאי ור' ברכיה בש"ר שמואל בר נחמני, ובילקוט מלכים א. רמז קע"ג העתיק ר' אחי בשם רשב"ג. ואולי הוא ר' אחי דהוה ממונה אנשיין בזמן ר' אמי ור' אסי כנישין ה; ובע"ז פ"ב ה"ח ר' בא בשם ר' אחי, ובערוכין פ"ט ה"ב ר' יוסי בשם ר' אחאי, וכן נוכר כתובות פ"ג ה"ד.

רַב אַחָא או רַב אַחָא.

(מראשי רבנן סבוראי הנזכרים עוד בגמרא).

בדבר האדם הגדול הזה באה ערכוביא גדולה, ולאחר עיון רב נראה יותר דעת הרשב"ם מוכא כתובות ב: וזכחים קב: ד"ה פריך, אך שם נפל הנהג קטנה משיבשת בדבריו דיקרים, וז"ל בזכחים קב: בב"מ לשינוי משונה — ומלך כך היה אימר רבינו שמואל דהוא רב אחאי שעשה השאלות שהיה מרבנן סבוראי דבתר רבינא ורב אשי דסוף הוראה. ובכתובות ב: יאמרו התוס' לא כמר שפירש רשב"ם דהיינו רב אחאי גאון שעשה השאלות והיה בסוף כל האמוראים — שהרי רב אשי עונה על דבריו אלא אימר ר"ת שהוא אמורא.

ומתחלה צריכין את להבין דבריו הרשב"ם, כי מלבד מה שהוא ראה וידע את האגרת דרש"ג כדמוכא ברשב"ם ב"ב קנז; לא נוכל להאמין על רבינו הגדול שטעה בדבר ידוע כ"כ, לומר שרב אחא שעשה השאלות היה מרבנן סבוראי? הלא ידוע שרב אחא משבחא בעל השאלות היה בזמן רב נטרוי כהנא שמלך אחר שנת אלף גמ. וזה היה קרוב לשלש מאות שנה אחרי סוף האמוראים כי רבינא בריה דר"ה נפטר תתיא (תשפ"א כצ"ל כמפורש בערכו) וא"כ איך יאמר רבינו שכל רז לא אניס ליה, דהוא רב אחאי גאון שעשה השאלות. שהיה מרבנן סבוראי דבתר רבינא ורב אשי דסוף הוראה" אף ברור כשמש כדעת הגאון בעל דורות ראשונים כח"ג שאיזה תלמיד טועה כתב בגליון התוס' תיבת "הגאון שעשה השאלות" והטעות ידע שרב אחא עשה השאלות ולא ידע שהיו שני רב אחאי בראשית ימי רבנן סבוראי וזוהי יצא השבש הזה, וכאמת צדק רבינו הרשב"ם וכן מפורש באגרת דרש"ג ח"ב ספ"ד וז"ל ובתר רבינא